

Per hoc autem excluditur quorundam error dicens, quod omnes boni possunt sacramenta ministrare, & nulli mali.

CAPUT LXXVIII.

De sacramento matrimonii.

Quamvis autem homines per sacramenta restaurentur ad gratiam, non tamen mox restaurantur ad immortalitatem: cujus rationes supra c. LII. & LV. ostendimus. Quæcumque autem corruptibilia sunt, perpetuari non possunt nisi per generationem. Quia igitur populum fidelium perpetuari oportebat usque ad mundi finem, necessarium fuit hoc per generationem fieri, per quam etiam humana species perpetuatur.

Considerandum est autem, quod quando aliquid ad diversos fines ordinatur, indiget habere diversa dirigentia in finem, quia finis est proportionatus agentis. Generatio autem humana ad multa ordinatur; scilicet ad perpetuitatem speciei, & ad perpetuitatem aliquis boni politici, puta populi in aliqua civitate: ordinatur etiam ad perpetuitatem Ecclesie, quæ in fidelium collectione consistit. Unde oportet quod huiusmodi generatio à diversis dirigatur. In quantum igitur ordinatur ad bonum naturæ, quod est perpetuitas speciei, dirigitur in finem à natura inclinante in hunc finem, & sic dicitur esse naturæ officium. In quantum vero ordinatur ad bonum politicum, subjacet ordinationi civilis legis. In quantum autem ordinatur ad bonum Ecclesie, oportet quod subiaceat regimini ecclesiastico. Ea autem quæ populo per ministros Ecclesie dispensantur, sacramenta dicuntur. Matrimonium igitur secundum quod consistit in conjunctione maris, & femine intendunt prolem ad cultum Dei generare, & educare, est Ecclesie sacramentum: unde & quædam benedictio nubentibus per ministros Ecclesie adhibetur: & sicut in aliis sacramentis per ea quæ exterius aguntur, spirituale aliquid figuratur, sic & in hoc sacramento per conjunctionem maris, & femine conjunctio Christi & Ecclesie figuratur, secundum illud Apostoli ad Ephes. v. 32. *Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo & Ecclesia. Et quia sacramenta efficiunt quod figurant, credendum est quod nubentibus per hoc sacramentum gratia conferatur, per quam ad unionem Christi & Ecclesie pertineant: quod eis maxime necessarium est, ut sic carnalibus, & terrenis intendant, quod à Christo, & Ecclesia non disjunguntur.*

Quia igitur per conjunctionem maris & femine, Christi & Ecclesie conjunctio designatur, oportet quod figura significatio respondeat. Conjunctio autem Christi & Ecclesie est unius ad unam perpetuo habendam: est enim una Ecclesia, secundum illud Cant. vi. 8. *Una est columba mea, perfecta mea: nec unquam Christus à sua Ecclesia separabitur: dicit enim ipse Matth. ult. 20. Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi: & ulterius: Semper cum Domino erimus, ut dicitur I. Thessal. iv. 16. Necessesse est igitur quod matrimonium, secundum quod est Ecclesie sacramentum, sit unius ad unam indivisibiliter habendam: & hoc pertinet ad fidem, qua sibi invicem vir & uxor obligantur.*

Sic igitur tria sunt bona matrimonii, secundum quod est Ecclesie sacramentum; scilicet proles ad cultum Dei suscipienda, & educanda; fides, prout

(1) Al. nostra.

unus vir uni uxori obligatur; & sacramentum, secundum quod indivisibilitatem habet matrimonialis conjunctio, in quantum est conjunctionis Christi, & Ecclesie sacramentum. Cætera autem quæ in matrimonio consideranda sunt, supra in tertio Libro cap. XII. & seqq. pertractavimus.

CAPUT LXXIX.

Quod per Christum resurrectio corporum sit futura.

Quia vero supra ostensum est, quod per Christum liberati sumus ab his quæ per peccatum primi hominis incurrimus; peccante autem primo homine, non solum in nos peccatum derivatum est, sed etiam mors, quæ est pœna peccati, secundum illud Apostoli ad Roman. v. 12. *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors: necessarium est quod per Christum ab utroque liberemur, & à culpa scilicet, & à morte. Unde & ibidem dicit Apostolus: Si enim unius delicto mors regnavit per unum, multo magis accipientes abundantiam donationis, & justitiæ, in vita regnabunt per unum Jesum Christum. Ut igitur utrumque nobis in se ipso demonstraret, & mori, & resurgere voluit. Mori quidem voluit, ut nos à peccato purgaret: unde Apostolus dicit ad Heb. ix. 27. *Quomodo statutum est hominibus semel mori... sic & Christus semel oblatus est ad multorum exhaurienda peccata. Resurgere autem voluit, ut nos à morte liberaret: unde Apostolus I. Cor. xv. 20. Christus resurrexit à mortuis primitiæ dormientium: quoniam quidem per hominem mors, & per hominem resurrectio mortuorum. Effectum igitur mortis Christi in sacramentis consequimur quantum ad remissionem culpæ: dictum est enim supra cap. LVI. quod sacramenta in virtute passionis Christi operantur: effectum autem resurrectionis Christi quantum ad liberationem à morte in fine sæculi consequemur, quando omnes per Christi virtutem resurgemus: unde dicit Apostolus I. Cor. xv. 12. *Si Christus prædicatur quod resurrexit à mortuis; quomodo quidam dicunt ex vobis, quoniam resurrectio mortuorum non est, neque Christus resurrexit? Si autem Christus non resurrexit, inanis est prædicatio nostra, inanis est fides (1) vestra. Est igitur de necessitate fidei credere resurrectionem mortuorum futuram.***

Quidam vero hoc perverse intelligentes, resurrectionem corporum futuram non credunt; sed quod de resurrectione legitur in Scripturis, ad spirituales resurrectionem referre conantur, secundum quod aliqui à morte peccati resurgunt per gratiam.

1. Hic autem error ab ipso Apostolo reprobat: dicit enim II. Tim. ii. 16. *Profana, & vaniloquia devota: multum enim proficiunt ad impietatem, & sermo eorum ut cancer serpit: ex quibus est Himeneus, & Philetus, qui à veritate fidei exciderunt, dicentes resurrectionem jam factam esse: quod non poterat intelligi nisi de resurrectione spirituali. Est ergo contra veritatem fidei ponere resurrectionem spirituales, & negare corporalem.*

2. Præterea. Manifestum est ex his quæ Apostolus Corinthiis dicit, quod præmissa verba de resurrectione corporali sunt intelligenda: nam post pauca subdit: *Seminatur corpus animale, surget corpus spirituale: ubi manifeste corporis resurrectionem tangit: & postmodum subdit: Oportet corruptibile hoc induere incorruptionem, & mortale hoc induere immortalitatem. Hoc au-*

autem corruptibile, & mortale, est corpus. Corpus igitur est quod resurget.

3. Adhuc. Dominus Joannis v. utramque resurrectionem promittit: dicit enim: *Amen, amen dico vobis, quia venit hora, & nunc est, quando mortui audient vocem Filii Dei; & qui audierint, vivent: quod ad resurrectionem spiritualem animarum pertinere videtur quæ tunc jam fieri incipiebat, dum aliqui per fidem Christo adhærebant; sed postmodum corporalem resurrectionem exprimit dicens: Venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt, audient vocem Filii Dei. Manifestum est enim quod animæ in monumentis non sunt, sed corpora. Prædicatur ergo hic corporum resurrectio.*

4. Expresse etiam corporum resurrectio prænuntiatur à Job: dicitur enim Job xix. 25. *Scio, quod Redemptor meus vivit, & in novissimo die de terra surrecturus sum, & rursus circumdabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum.* Ad ostendendum etiam resurrectionem carnis futuram evidens ratio suffragatur, suppositis his quæ in superioribus sunt ostensa.

1. Ostensum est enim in secundo Lib. c. LXXIX. animas hominum immortales esse. Remanent igitur post corpora à corporibus absolutæ. Manifestum est etiam ex his quæ in secundo Lib. cap. LXXXIII. & LXXXIV. dicta sunt, quod anima corpori naturaliter unitur, est enim secundum suam essentiam corporis forma. Est igitur contra naturam animæ absque corpore esse. Nihil autem quod est contra naturam, potest esse perpetuum. Non igitur perpetuo erit anima absque corpore. Cum igitur perpetuo maneat, oportet eam corpori iterato conjungi: quod est resurgere. Immortalitas igitur animarum exigere videtur resurrectionem corporum futuram.

2. Adhuc. Ostensum est supra in tertio Lib. cap. xxiv. naturale hominis desiderium ad felicitatem tendere. Felicitas autem ultima est felicitatis perfectio. Cujuscumque igitur deest aliquid ad perfectionem, nondum habet felicitatem perfectam; quia nondum ejus desiderium totaliter quietatur: omne enim imperfectum perfectionem consequi naturaliter capit. Anima autem à corpore separata, est aliquo modo imperfecta, sicut omnis pars extra suum totum existens; anima enim naturaliter est pars humanæ naturæ. Non igitur homo potest ultimam felicitatem consequi, nisi anima iterato corpori conjungatur; præsertim cum ostensum sit, quod homo in hac vita non potest ad felicitatem ultimam pervenire.

3. Item. Sicut in tertio Libro cap. cxxxvi. ostensum est, ex divina providentia peccantibus pœna debetur, & bene agentibus præmium. In hac autem vita homines ex anima & corpore compositi peccant, vel recte agunt. Debetur igitur hominibus, & secundum animam, & secundum corpus præmium, vel pœna. Manifestum est autem quod in hac vita præmium ultimæ felicitatis consequi non possunt, ex his quæ in tertio sunt ostensa: multoties etiam peccata in hac vita non puniuntur; quinimo, ut dicitur Job xxi. 7. (1) *Hic impii vivunt, confortati sunt, sublimatique divitiis. Necessarium igitur est ponere iteratam animæ ad corpus conjunctionem, ut homo in corpore, & anima præmiari, & puniri possit.*

4. Item. Illud quod est commune omnibus existentibus in aliqua specie, videtur esse naturale illi speciei. Non est autem hominis resurrectio naturalis; non enim aliqua virtus naturalis agentis sufficit ad hoc

(1) Vulgata: Quare ergo impii &c. cum puncto interrogationis.

hoc agendum, ut resurrectio naturalis sit. C. A. P. U. T. LXXX.

Objectiones contra resurrectionem.

SUNT autem quædam quæ resurrectionis fidem impugnare videntur.

1. In nulla enim naturalium rerum invenitur, id quod corruptum est, idem numero redire in esse, sicut nec ab aliqua privatione ad habitum videtur posse redire: & ideo quia quæ corrumpuntur, eadem numero iterari non possunt, natura intendit ut id quod corrumpitur, idem specie per generationem conservetur. Cum igitur homines per mortem corrumpantur, ipsumque corpus hominis usque ad prima elementa resolvatur non viderur quod idem numero homo possit reparari ad vitam.

2. Item. Impossibile est esse idem numero cujus aliquid essentialium principiorum idem numero esse non potest: nam essentiali principio variato, semper variatur essentia rei, per quam res sicut est ita & una est. Quod autem omnino redit in nihilum, idem numero resumere non potest: potius enim erit novæ rei creatio quam ejusdem reparatio. Videtur autem plura principiorum essentialium hominis per ejus mortem in nihilum redire. Et primo quidem ipsa corporeitas, & forma mixtionis, cum corpus manifeste dissolvatur. Deinde pars animæ sensitiva, & nutritiva, quæ sine corporeis organis esse non possunt. Uterius autem in nihilum videtur redire ipsa humanitas, quæ dicitur esse forma totius, anima à corpore separata. Impossibile igitur videtur quod homo idem numero resurgat.

3. Adhuc. Quod non est continuum, idem numero esse non videtur: quod quidem non solum in magnitudinibus, & moribus manifestum est, sed etiam in qualitatibus & formis: si enim post sanitatem aliquis infirmatus iterato sanetur, non redit eadem sanitas numero. Manifestum est autem quod per mortem esse hominis aufertur, cum corruptio sit mutatio de esse in non esse. Impossibile est igitur quod esse hominis idem numero reiteretur. Neque igitur erit idem homo numero; quæ enim sunt eadem numero, secundum esse sunt idem.

4. Amplius. Si idem hominis corpus reparatur ad vitam, pari ratione oportet quod quicquid in corpore hominis fuit, eidem restitatur. Ad hoc autem maxima indecentia sequitur, non solum propter capillos, & ungues, & pillos, qui manifeste quotidiana præcisione tolluntur, sed etiam propter alias partes corporis quæ occulte per actionem naturalis caloris resolvuntur: quæ omnia si restituantur homini resurgenti, indecens magnitudo consurger. Non viderur igitur quod homo sit post mortem resurrecturus.

5. Præterea. Contingens est quandoque aliquos homines carnibus humanis vesci, & solum tali nutrimento nutrir, & sic nutritos filios generare. Caro igitur eadem in pluribus hominibus invenitur. Non est autem possibile quod in pluribus resurgat: nec aliter videtur esse universalis resurrectio, & integra, si unicuique non restitatur quod hic habuit. Videtur igitur impossibile quod sit hominum resurrectio futura.

6. Item. Illud quod est commune omnibus existentibus in aliqua specie, videtur esse naturale illi speciei. Non est autem hominis resurrectio naturalis; non enim aliqua virtus naturalis agentis sufficit ad hoc

hoc agendum, ut communiter omnes homines resurgant. Non igitur communiter omnes homines resurgent.

7. Adhuc. Si per Christum liberamur & a culpa; & a morte, quae est peccati effectus, illi soli videntur liberandi esse a morte per resurrectionem qui fuerunt participes mysteriorum Christi, quibus liberarentur a culpa. Hoc autem non est omnium hominum. Non igitur omnes homines surgent, ut videntur.

CAPUT LXXXI.

Solutio praemissarum objectionum.

Ad horum igitur solutionem considerandum est, quod Deus, sicut supra cap. LXXI. dictum est, in institutione humanae naturae aliquid corpori humano attribuit supra id quod ei ex naturalibus principiis debebatur, scilicet incorruptibilitatem quamdam, per quam convenienter suae formae coaptaretur: ut sicut animae vita perpetua est, ita corpus per animam posset perpetuo vivere; & talis quidem incorruptibilitas etiam si non esset naturalis quantum ad actuum principium, erat tamen quodammodo naturalis ex ordine ad finem, ut scilicet materia proportionaretur suae naturali formae, quae est finis materiae. Animae igitur praeter ordinem suae naturae a Deo aversa, subtracta est dispositio quae ejus corpori divinitus indita erat ut sibi proportionaliter responderet; & secuta est mors. Est igitur mors quasi per accidens superveniens homini per peccatum, considerata institutione humanae naturae. Hoc autem accidens sublatum est per Christum, qui merito suae passionis mortem moriendo destruxit. Ex hoc igitur consequitur quod divina virtute, quae corpori incorruptionem dedit, iterato corpore de morte ad vitam reparatur.

1. Secundum hoc igitur ad primum dicendum, quod virtus naturae deficiens est a virtute divina; sicut virtus instrumenti a virtute principalis agentis. Quamvis igitur operatione naturae, hoc fieri non possit ut corpus corruptum reparatur ad vitam, tamen virtute divina id fieri potest. Nam quod natura hoc facere non possit, ideo est quia natura semper per formam aliquam operatur; quod autem habet formam, jam est: unde nihil se ipsum generare potest, sed generat aliquid aliud sibi secundum speciem simile; cum vero corruptum est, formam amisit, quae poterat esse actionis principium: unde operatione naturae, quod corruptum est, idem numero reparari non potest. Sed divina virtus, quae res produxit in esse, sic per naturam operatur, quod absque ea effectum naturae producere potest, ut superius Lib. III. cap. XCIX. ostensum est: unde cum virtus divina maneat eadem, etiam (1) rebus corruptis, potest corrupta in integrum reparare.

2. Quod vero secundum objiciebatur; impedire non potest quin homo idem numero resurgere possit. Nullum enim principiorum essentialium hominis per mortem omnino cedit in nihilum: nam anima rationalis, quae est forma hominis, manet post mortem, ut superius Lib. II. cap. LXXIX. est ostensum; materia etiam manet, quae tali formae fuit subjecta, sub dimensionibus eisdem, ex quibus habebat ut esset individualis materia. Ex conjunctione igitur ejusdem animae numero ad eandem materiam numero, homo unus numero reparabitur. Corporeitas autem dupliciter accipi potest. Uno modo secundum quod est

(1) Al. in rebus:

forma substantialis corporis, prout in genere substantiae collocatur; & sic corporeitas cujuscumque corporeis nihil est aliud quam forma substantialis ejus secundum quam in genere, & specie collocatur; ex qua debetur rei corporali quod habeat tres dimensiones. Non enim sunt diversae formae substantiales in uno & eodem, per quarum unam collocatur in genere supremo, puta substantiae, & per aliam in genere proximo, puta in genere corporalis, vel animalis, & per aliam in specie, puta hominis, aut equi: quia si prima forma faceret esse substantiam, sequentes formae jam advenirent ei quod est hoc aliquid in actu; & subsistens in natura; & sic posteriores formae non facerent hoc aliquid, sed essent in subjecto quod est hoc aliquid, sicut formae accidentales. Oportet igitur quod corporeitas, prout est forma substantialis in homine, non sit aliud quam anima rationalis, quae in sua materia hoc requirit quod habeat tres dimensiones, est enim actus corporis alicujus. Alio modo accipitur corporeitas prout est forma accidentalis, secundum quam dicitur corpus esse in genere quantitatis; & sic corporeitas nihil aliud est quam tres dimensiones quae corporis rationem constituunt. Esi igitur haec corporeitas in nihilum cedit corpore humano corrupto, tamen impedire non potest quin idem numero resurgat, eo quod corporeitas modo primo dicta non in nihilum cedit, sed eadem manet. Similiter etiam forma mixti dupliciter accipi potest. Uno modo ut per formam mixti intelligatur forma substantialis corporis mixti; & sic cum in homine non sit alia forma substantialis quam anima rationalis, ut ostensum est Lib. I. cap. LVIII. nec poterit dici, quod forma mixti, prout est forma substantialis, homine moriente cedat in nihilum. Alio modo dicitur forma mixti qualitas quaedam composita, & contemptata ex mixture simplicium qualitatum, quae ita se habet ad formam substantialem corporis mixti sicut se habet qualitas simplex ad formam substantialem corporis simplicis. Unde si forma mixtionis sic dicta in nihilum cedat, non praedicit unitati corporis resurgentis. Sic etiam dicendum est & de parte nutritiva, & sensitiva. Si enim per partem sensitivam, & nutritivam intelligantur ipsae potentiae, quae sunt proprietates naturales animae, vel magis compositae, corrupto corpore corrumpuntur; nec tamen per hoc impeditur unitas resurgentis. Si vero per partes praedictas intelligatur ipsa substantia animae sensitivae, & nutritivae, utraque earum est eadem cum anima rationali: non enim sunt in homine tres animae, sed una tantum, ut in secundo Libro ostensum est. De humanitate vero non est intelligendum, quod sit quaedam forma consurgens ex conjunctione formae ad materiam, quasi realiter sit alia ab utroque: quia cum per formam materia fiat hoc aliquid actu, ut dicitur II. de Anima text. comm. VIII. illa tertia forma consequens non esset substantialis, sed accidentalis. Dicunt autem quidam quod forma partis eadem est, & forma totius: sed dicitur forma partis, secundum quod facit materiam esse in actu; forma vero totius dicitur, secundum quod complet speciem rationem: & secundum hoc humanitas non est aliud realiter quam anima rationalis. Unde patet quod corrupto corpore, non cedit in nihilum. Sed quia humanitas est essentia hominis; essentia autem rei est quam signat diffinitio; diffinitio autem rei naturalis non signat tantum formam, sed formam, & materiam.

(1)

riam, necessarium est quod humanitas aliquid significet compositum ex materia & forma, sicuti & homo, differenter tamen. Nam humanitas significat principia essentialia speciei tam formalia, quam materialia cum praecisione principiorum individualium: dicitur enim humanitas secundum quam aliquis est homo; homo autem non est aliquis ex hoc quod habet principia individualia, sed ex hoc solum quod habet principia essentialia speciei. Humanitas igitur significat sola principia speciei essentialia: unde significatur per modum partis. Homo autem significat quaedam principia essentialia speciei, sed non excludit principia individualia a sui significatione: nam homo dicitur qui habet humanitatem, ex quo non excluditur quin alia habere possit; & propter hoc homo significat per modum totius; significat enim principia speciei essentialia in actu, & subsistens in potentia; Socrates vero significat utraque in actu, sicut & differentiam genus habet potestate, species vero actu. Unde patet quod & homo reddit idem numero in resurrectione, & humanitas eadem numero propter animae rationalis permanentiam, & materiae unitatem.

3. Quod vero tertio objicitur, quod esse non est unum, quia non est continuum; falso innitur fundamento. Manifestum est enim quod materiae, & formae unum est esse, non enim materia habet esse in actu nisi per formam. Differt tamen quantum ad hoc anima rationalis ab aliis formis: nam esse aliarum formarum non est nisi in concrectione formarum ad materiam, non enim excedunt materiam neque in esse, neque in operari; anima vero rationalis manifestum est quod excedit materiam in operari, habet enim aliquam operationem absque participatione organi corporalis, scilicet intelligere: unde & esse suum non est solum in concrectione ad materiam. Esse igitur ejus quod erat compositum, manet (1) ipso corpore dissoluto, & reparato corpore in resurrectione in idem esse reducitur, quod remansit in anima.

4. Quod etiam quarto objicitur, resurgentis unitatem non tollit. Quod enim non impedit unitatem secundum numerum in homine dum continue vivit, manifestum est quod non potest impedire unitatem resurgentis. In corpore autem hominis quamdiu vivit, non semper sunt eadem partes secundum materiam, sed solum secundum speciem, secundum vero materiam partes fluunt, & refluent. Nec propter hoc impeditur quin homo sit unus numero a principio vitae usque in finem: cuius exemplum accipi potest ex igne, qui cum continue ardet, unus numero dicitur, propter hoc quod species ejus manet, licet ligna constumantur, & de novo apponantur. Sic etiam est in corpore humano: nam forma, & species singularium partium ejus continue manet per totam vitam, sed materia partium resolvitur per actionem caloris naturalis, & de novo adgeneratur per alimentum. Non est autem alius numero homo secundum diversas partes, & aetates; quamvis non quicquid materialiter est in homine secundum unum stratum, sit in eo secundum alium. Sic igitur non requiritur, ad hoc quod resurgat homo idem numero, quod quicquid fuit materialiter in eo secundum totum tempus vitae suae, resumatur, sed tantum ex eo quantum sufficit ad complementum debitae quantitatis, & praecipue illud resumendum videtur quod perfectius fuit sub forma, & specie humanitatis con-

sistens. Si quid vero defuit ad complementum debitae quantitatis, vel quia aliquis praeventus est morte antequam natura ipsum ad perfectam quantitatem deduceret, vel quia forte aliquis mutilatus est membro; aliunde hoc divina supplebit potentia. Nec tamen hoc impedit resurgentis corporis unitatem; quia etiam opere naturae super id quod praeter habet, aliquid additur aliunde, ut ad perfectam perveniat quantitatem; nec talis additio facit alium numero, idem enim numero est, homo & puer, & adultus.

5. Ex quo etiam patet quod nec resurrectionis fidem impedire potest, etiam si aliqui carnibus humanis vescantur, ut quinto objiciebatur. Non enim est necessarium, ut ostensum est, quod quicquid fuit in homine materialiter, resurgat in eo; & iterum si aliquid deest, suppleri potest per potentiam Dei. Caro igitur comesta resurget in eo in quo primo fuit anima rationalis perfecta; in secundo vero, si non solis carnibus humanis est pastus, sed & aliis cibis, resurgere poterit tantum de alio quod, ei materialiter advenit, quod erit necessarium ad debitam quantitatem corporis restaurandam. Si vero solis humanis carnibus sit pastus, resurget in eo quod a generantibus traxit; & quod defuerit, supplebitur potentia Creatoris. Quod & si parentes ex solis humanis carnibus pasti fuerint, ut sic & eorum semen, quod est superfluum alimenti, ex carnibus alienis generatum sit, resurget quidem semen in eo qui est natus ex semine, loco cuius, ei cuius carnes comestae sunt, supplebitur aliunde. Hoc enim in resurrectione servabitur, quod si aliquid materialiter fuit in pluribus hominibus; resurget in eo ad cuius perfectionem magis pertinebat: unde si fuit in uno ut radicale semen, ex quo est generatus, in alio vero sicut superveniens nutrimentum resurget in eo qui est generatus ex hoc sicut ex semine. Si vero in uno fuit ut pertinet ad perfectionem individui, in alio autem ut deputatum ad perfectionem speciei, resurget in eo ad quem pertinebat, secundum perfectionem individui: unde semen resurget in genito, & non in generante, & costa Ade resurget in Eva, non in Adam, in quo fuit sicut in naturae principio. Si autem secundum eundem perfectionis modum fuit in utroque, resurget in eo in quo primitus fuit.

6. Ad id vero quod sexto objectum est, ex his quae dicta sunt, jam patet solutio. Resurrectio enim quantum ad finem naturalis est, in quantum naturale est anima esse corpori unitam; sed principium ejus activum non est naturale, sed sola virtute divina causatur.

7. Nec etiam negandum est omnium resurrectionem esse futuram, quamvis non omnes per fidem Christo adhaerant, nec ejus mysteriis sint imbuti. Filius enim Dei propter hoc naturam humanam assumpsit, ut eam repararet. Id igitur, quod est defectus naturae, in omnibus reparabitur; unde omnes a morte redibunt ad vitam, sed defectus perfecte non reparabitur nisi in illis qui Christo adhaeserunt, vel per proprium actum, credendo in ipsum, vel saltem per fidei sacramentum.

CAPUT LXXXII.

Quod homines resurgent immortales.

Ex quo etiam patet quod in futura resurrectione homines non sic resurgent, ut sint iterum morituri.

Yy

Ne

(1) Al. in ipso.